

Lovforslag nr. L 139. Fremsat den 7. december 1999 af miljø- og energiminister (Svend Auken)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om elforsyning

(Kraftværkernes økonomiske forhold m.v.)

§ 1

I lov nr. 375 af 2. juni 1999 om elforsyning foretages følgende ændringer:

1. I § 8 indsættes som stk. 6:

»Stk. 6. Såfremt det i medfør af § 58, stk. 3, fastsættes, at der ved afregningen af elektricitet, herunder VE-elektricitet, produceret på elværksejede anlæg eller anlæg opført af disse virksomheder skal ydes særlige pristillæg, opkræver netvirksomhederne og de systemansvarlige virksomheder omkostningerne til disse pristillæg hos elforbrugerne efter de i stk. 5 fastsatte principper.«

2. I § 46 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 gælder desuden ikke, i det omfang en netvirksomhed alene stiller sikkerhed til fordel for en elproduktionsvirksomhed, som helt eller delvis ejes af netvirksomheden, når sikkerhedsstillelsen kun omfatter gældsforpligtelser, som elproduktionsvirksomheden påtager sig med henblik på restfinansiering af anlægsarbejder påbegyndt inden den 29. april 1999.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

3. I § 57, stk. 1, indsættes som nr. 3:

»3) elproduktionsanlæg, der anvender naturgas købt på grundlag af kontrakter, der indeholder en mindsteaftageforpligtelse (take-or-pay vilkår), i det omfang elektriciteten ikke kan afsættes til priser, der dækker de nødvendige omkostninger ved den pågældende elproduktion.«

4. I § 57, stk. 1, nr. 1, ændres »§§ 58 og 59, og« til: »§§ 58 og 59,«.

5. I § 57, stk. 1, nr. 2 ændres »pågældende elproduktion« til: »pågældende elproduktion, og«

6. I § 57, stk. 2, ændres »stk. 1, nr. 2« til: »stk. 1, nr. 2 og 3«.

7. I § 58, stk. 3, indsættes efter »afregningsregler«: », herunder særlige pristillæg,«.

8. I § 69, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Ved fastsættelsen af priserne tages desuden hensyn til udgifter, som afholdes som følge af, at virksomhederne hæfter for gældsforpligtelser i medfør af § 46, stk. 3, eller for andre elforsyningsvirksomheders gældsforpligtelser stiftet inden lovens ikrafttræden.«

9. I § 70, stk. 4, 1. pkt., ændres »ved de bevilningspligtige aktiviteter« til: »som nævnt i § 69, stk. 1«.

10. I § 71, stk. 2, 1. pkt., ændres »ved de bevilningspligtige aktiviteter« til: »som nævnt i § 69, stk. 1».

11. I § 102 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om, at net- og transmissionsvirksomheder inden udarbejdelsen af åbningsbalancerne efter § 100, herunder i forbindelse med opdelingen af eksisterende virksomheder, under iagttagelse af markedsøkonomiske principper kan overføre aktiver til elproduktionsvirksomheder og forsyningspligtige virksomheder med

henblik på at sikre, at disse virksomheder er i besiddelse af et tilstrækkeligt kapitalgrundlag for den fremtidige drift.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

12. I § 102, stk. 2, der bliver stk. 3, indsættes efter »bestemmelsen i stk. 1«: »og af regler fastsat i medfør af stk. 2«.

§ 2

Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af miljø- og energiministeren. Ministeren kan fastsætte, at dele af loven træder i kraft før andre dele af loven.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

1.1 Tillægsaftalen til elreformaftalen

Et flertal af Folketingets partier indgik den 17. november 1999 en tillægsaftale til elreformaftalen af 3. marts 1999. Aftalen, som er optrykt som bilag 1, fastlægger rammerne for kraftværksselskabernes vilkår ved overgang til konkurrence og tager dermed stilling til hvilke økonomiske forpligtelser, som kraftværkerne skal bære under de kommende markedsvilkår. I aftalen indgår som forudsætning, at kraftværkerne gennemfører en maksimal indsats for strukturrationaliseringer, herunder ved fusioner reducerer de nuværende 8 produktionsselskaber til højst to selskaber.

1.2 Formålet med lovforslaget

Formålet med lovforslaget er navnlig at skabe mulighed for, at kraftværkernes overgang til konkurrence kan ske på en måde, der sikrer lavest mulige elpriser gennem et velfungerende, konkurrencebetonet elmarked, og at modvirke behovet for anvendelse af lovens kraftvarmegaranti, hvilket reelt ville sætte størstedelen af elmarkedet ud af kraft. Lovforslaget tilstræber i sammenhæng med de forudsatte rationaliseringer i produktionssektoren at sikre dette.

2. Lovforslagets indhold

a) Sikkerhedsstillelse og hæftelse for gældsforpligtelser

Lov om elforsyning, lov nr. 375 af 2. juni 1999, vil – bortset fra visse bestemmelser, som afventer Europa-Kommissionens endelige vurdering - blive sat i kraft i slutningen af december måned 1999. De erfaringer, der er indvundet i forbindelse med forberedelserne til elforsyningslovens ikrafttræden, har vist, at der er behov for visse præciseringer og justeringer vedrørende virksomhedernes økonomiske forpligtelser.

§ 46 i lov om elforsyning har til formål at sikre, at værdierne i de kollektive elforsyningsvirksomheder

alene anvendes i overensstemmelse med lovens prisbestemmelser. Bestemmelsen retter sig alene mod fremtiden og griber således ikke ind i eksisterende retsforhold.

Forbudet mod, at de kollektive elforsyningsvirksomheder stiller sikkerhed for andre, kan imidlertid give anledning til særlige problemer i forhold til elproduktionsvirksomheders anlægsarbejder, som allerede var påbegyndt på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse, men som forudsætter en restfinansiering, der endnu ikke er på plads på tidspunktet for lovens ikrafttræden. Beslutningen om gennemførelsen af disse anlægsarbejder vil være truffet på grundlag af den gældende elforsyningslov, som indebærer, at elproduktionsvirksomheden har et forsyningsmonopol og er underlagt "hvile-i-sig-selv"-princippet. Efter den gældende elforsyningslov har elproduktionsvirksomhedernes kreditorer således reelt sikkerhed for, at renter og afdrag på lån til anlægsinvesteringer fuldt ud vil blive betalt gennem elpriserne. Disse forhold har der kunnet tages hensyn til ved beslutningen om gennemførelse af nye anlægsarbejder, og de har haft betydning for størrelsen af de forventede finansieringsudgifter.

Efter den nye elforsyningslovs ikrafttræden vil produktionsvirksomhederne blive konkurrenceudsat, og restfinansieringen af allerede iværksatte anlægsarbejder vil derfor kunne blive vanskeliggjort eller vise sig at være væsentligt dyrere end forudsat på det tidspunkt, hvor der blev truffet beslutning om arbejdernes udførelse. Overgangen fra "hvile-i-sig-selv"-princippet til et konkurrencebaseret marked bør ikke føre til, at allerede igangsatte anlægsarbejder ikke kan gennemføres eller bliver væsentligt dyrere end forudsat på det tidspunkt, hvor der blev truffet beslutning om deres gennemførelse.

Det er på den baggrund fundet nødvendigt at tage højde for denne særlige situation, jf. forslagens § 1, nr. 2. Forslaget fastholder lovens udgangspunkt om, at en kollektiv elforsyningsvirksomhed ikke kan stille sikkerhed for andre virksomheder efter lovens ikrafttræden. I de særlige tilfælde, hvor der er tale om gælds-

forpligtelser, som en elproduktionsvirksomhed påtager sig med henblik på restfinansiering af anlægsarbejder, der allerede var iværksat inden datoen for fremsættelsen af forslaget til elforsyningsloven, fastsættes der med ændringen en særlig undtagelse, som giver den netvirksomhed, som helt eller delvis ejer elproduktionsvirksomheden, jf. lovens § 97, stk. 2, mulighed for at påtage sig en hæftelse for sådanne gældsforpligtelser.

Forslagets § 1, nr. 8, skal ligeledes ses på baggrund af, at de investeringer, som er blevet besluttet under den hidtidige lovgivning, er gennemført eller besluttet gennemført under "hvile-i-sig-selv"-princippet. Beslutningerne er ikke nødvendigvis truffet ud fra virksomhedsøkonomiske overvejelser alene. Eksempelvis kan også miljømæssige hensyn eller forpligtelser være inddraget i overvejelserne.

§ 97, stk. 2, sikrer, at eventuelle udlodninger eller kapitalgevinster fra elproduktionsvirksomhederne kommer forbrugerne til gode. Såfremt produktionsvirksomhederne viser sig ude af stand til selv at betale renter og afdrag på deres gældsforpligtelser, kan kollektive elforsyningsvirksomheder imidlertid også risikere at lide et tab som en direkte konsekvens heraf, idet disse virksomheder efter omstændighederne vil hæfte for produktionsvirksomhedens gæld.

De kollektive elforsyningsvirksomheder vil desuden efter omstændighederne hæfte for andre elforsyningsvirksomheders gæld. Denne hæftelse må dog antages kun at blive aktuel i begrænset omfang.

Hæftelsen følger for det første af, at fordelingen af aktiver og passiver mellem de nye juridiske enheder ikke har virkning som et debitorskifte i forhold til eksisterende kreditorer, jf. § 102, stk. 1.

Udover den hæftelse, der følger af § 102, stk. 1, vil de kollektive elforsyningsvirksomheder også fortsat hæfte for andre elforsyningsvirksomheder, i det omfang man måtte have påtaget sig sådanne forpligtelser under "hvile-i-sig-selv"-princippet. Under den hidtidige regulering har der nemlig ikke nødvendigvis været anledning til at sikre en strikt opdeling af ejendomsrets- og hæftelsesforhold elforsyningsvirksomhederne imellem, idet det under alle omstændigheder har stået klart, at virksomhedernes samlede udgifter ville kunne indregnes i elprisen.

Endelig kan hæftelsen følge af, at en netvirksomhed påtager sig en hæftelse for et produktionsselskabs gældsforpligtelser i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 46, stk. 3 (forslagets § 1, nr. 2).

Efter elforsyningsloven er der ikke mulighed for at medregne sådanne udgifter ved fastsættelsen af de

kollektive elforsyningsvirksomheders priser, og det vil derfor være ejerkredsen bag disse virksomheder, der i givet fald vil skulle bære udgiften. Dette forekommer ikke rimeligt.

Den foreslåede ændring af lovens § 69, stk. 1, har derfor til hensigt at sikre, at de kollektive elforsyningsvirksomheder - såfremt den situation skulle opstå, at en anden elforsyningsvirksomhed ikke kan betale sin gæld - i sine priser kan indregne de udgifter, som følger af, at de hæfter for den pågældende virksomheds gældsforpligtelser.

b) Strandede omkostninger på eksisterende gaskøbskontrakter

Elkraft A.m.b.a. og I/S Elsam har tilsammen indgået tre gaskøbskontrakter med DONG Naturgas A/S, (tidligere Dansk Naturgas A/S) der alle indeholder en forpligtelse for køberne til at aftage visse mindstemængder naturgas om året i aftalernes løbetid (take-or-pay forpligtelser). To af disse kontrakter løber fra 1996 til 2020, mens den sidste løber fra 2001 til 2010, og de er alle uopsigelige i de nævnte perioder. Konkurrencerådet har afsagt en kendelse, hvorefter det påbydes DONG Naturgas A/S at afkorte aftalernes løbetid til 10 år, men denne kendelse er indbragt for Konkurrenceankenævnet, der endnu ikke har taget stilling til klagesagen. Uanset klagesagens udfald vil Elkraft og Elsam imidlertid være forpligtet efter aftalerne i en periode efter elforsyningslovens ikrafttræden.

De indgåede take-or-pay kontrakter indeholder regler om prisfastsættelsen for den mængde naturgas, som Elkraft og Elsam er forpligtet til at aftage, og disse regler vil kunne indebære, at virksomhedernes omkostninger til elproduktion på grundlag af den indkøbte naturgas vil kunne overstige den pris, som kan opnås for den producerede elektricitet på et konkurrencebaseret marked.

Da kontrakterne blev indgået, var elproduktionsvirksomhederne underlagt "hvile-i-sig-selv"-princippet, og de kunne derfor gå ud fra, at de ville kunne indregne købsprisen for den mængde gas, som de forpligtede sig til at aftage, i elpriserne. Den omkostning, som elproduktionsvirksomhederne vil blive påført, såfremt købsprisen ifølge de indgåede take-or-pay gaskontrakter viser sig at overstige elprisen i et konkurrencebaseret marked, er derfor en uforudset omkostning, som produktionsvirksomhederne ikke bør bære.

Miljø- og Energiministeriet har efter EF-Traktatens statsstøtteregler anmeldt en overgangsordning, som giver mulighed for at yde støtte til elproduktionsvirksomhederne, således at de vil kunne få dækket deres

nødvendige omkostninger til elproduktion ved anvendelse af naturgas købt i medfør af de indgåede take-or-pay kontrakter, i det omfang disse omkostninger viser sig at overstige elprisen i et frit marked. Kommissionen har endnu ikke afsluttet behandlingen af anmeldelsen.

Med lovforslaget etableres det lovgivningsmæssige grundlag for, at elproduktionsvirksomhederne vil være garanteret en afsætning af den elektricitet, der er produceret ved anvendelse af naturgas købt på grundlag af take-or-pay gaskontrakterne, til en pris, der mindst svarer til de nødvendige produktionsomkostninger.

c) Etablering af elproduktionsvirksomheders og forsyningspligtige virksomheders nødvendige kapitalgrundlag

Elforsyningslovens § 47 og § 97, stk. 2, sikrer en selskabsmæssig opdeling, hvorefter der som udgangspunkt kun kan udøves én form for bevillingspligtig aktivitet inden for hver juridisk enhed. Denne opdeling skal - i det omfang den ikke allerede er gennemført - sikres ved, at aktiver og passiver i de eksisterende juridiske enheder placeres i den juridiske enhed, hvor de naturligt hører hjemme, jf. § 102, stk. 1.

Forberedelserne til ikrafttrædelsen af elforsyningsloven har imidlertid vist, at de juridiske enheder, der vil skulle udøve elproduktionsvirksomhed og forsyningspligtig virksomhed, i et vist omfang vil have behov for en tilførsel af aktiver for at være sikret et tilstrækkeligt kapitalgrundlag for den fremtidige drift. Dette har sammenhæng med de særlige forhold, der har gjort sig gældende under den hidtidige regulering, og som har medført, at der ikke allerede er tilvejebragt det fornødne kapitalgrundlag for disse virksomheders fremtidige drift under den nye regulering.

Elforsyningen i et geografisk område, fra produktion til forbruger, har været varetaget af den samme virksomhed eller af virksomheder med fælles ejerkreds. Desuden har elsektoren været reguleret efter "hvile-i-sig-selv"-princippet, hvilket bl.a. har medført, at virksomhederne har været afskåret fra at konsolidere sig, idet de alene har kunnet foretage hensættelser til investering i anlægsaktiver.

Disse forhold har medført, at man ikke som i et konkurrencepræget marked med adskilte og klare ejerforhold har foretaget en forretningsmæssig placering af aktiver mv., og at virksomhederne i produktionsleddet ikke har opsparet den kapital, som vil være nødvendig under den nye, konkurrencebaserede regulering. Produktionsvirksomhedernes aktiver udgøres i dag næsten udelukkende af anlægsaktiverne.

Også i de tilfælde, hvor den selskabsmæssige opdeling allerede er gennemført, er produktionsvirksomhedernes kapitalgrundlag blevet fastlagt under hensyntagen til "hvile-i-sig-selv"-princippet.

Ved vurderingen af produktionsvirksomhedernes nødvendige kapitalgrundlag må der desuden tages hensyn til, at disse virksomheder står over for store investeringer i miljøvenlige anlæg og udgifter til afvikling af gamle produktionsanlæg og til dækning af eksisterende pensionsforpligtelser.

Problemer af tilsvarende karakter vil kunne gøre sig gældende ved opdelingen af de eksisterende distributionsvirksomheder i henholdsvis netvirksomheder og forsyningspligtige virksomheder. De forsyningspligtige virksomheder vil have behov for et kapitalgrundlag, som er tilstrækkeligt solidt til, at de kan indkøbe elektricitet på rimelige vilkår, hvilket bl.a. forudsætter, at sælgerne har tiltro til de forsyningspligtige virksomheders betalingsevne. Da distributionsvirksomhedernes aktiver i det væsentlige udgøres af anlægsaktiverne (distributionsnettene), der efter § 102, stk. 1, vil skulle placeres i netvirksomhederne, vil det kunne være nødvendigt at tilføre aktiver til de forsyningspligtige virksomheder.

I net- og transmissionsvirksomhederne forventes det derimod, at der ved opgørelsen af åbningsbalancerne vil kunne konstateres en meget høj soliditetsgrad, og at soliditetsgraden væsentligt vil overstige, hvad der må anses for nødvendigt eller naturligt for den fremtidige drift af disse virksomheder.

Det foreslås derfor, at miljø- og energiministeren bemyndiges til at fastsætte regler, der giver mulighed for, at net- og transmissionsvirksomhederne vil kunne tilføre kapital til produktionsvirksomhederne og de forsyningspligtige virksomheder ud fra markedsøkonomiske principper i forbindelse med overgangen til den nye regulering.

d) Afregning af prioriteret elektricitet fra elværksejede produktionsanlæg og anlæg opført af disse virksomheder

Efter § 58, stk. 3, kan miljø- og energiministeren efter forelæggelse for Folketingets Energipolitiske Udvalg fastsætte særlige afregningsregler for miljøvenlig elektricitet produceret på elværksejede anlæg eller anlæg opført af disse virksomheder. Sådanne afregningsregler erstatter det i § 58, stk. 1, nævnte afregningsprincip. Denne bemyndigelsesbestemmelse blev indsat i loven, fordi der på tidspunktet for lovens vedtagelse endnu ikke var sket en endelig afklaring af de fremtidige økonomiske rammer for produktionssektoren. Det var derfor ikke afklaret, i hvilket omfang mil-

jøvenlig elektricitet produceret på elværksejede anlæg eller anlæg opført af disse virksomheder skulle afregnes efter de særlige regler i §§ 58 og 59.

På grundlag af den afklaring af de fremtidige økonomiske rammer for produktionssektoren, som har fundet sted efter elforsyningslovens vedtagelse, blev det ved tillægsaftalen til elreformaften besluttet, at miljøvenlig elektricitet produceret på elværksejede anlæg eller anlæg opført af disse virksomheder i en 4-årig periode kan få særlige pristillæg. Tillæg kan gives såvel til elektricitet produceret på eksisterende, vedvarende energianlæg som til elektricitet produceret på naturgasfyrede, decentrale kraftvarmeanlæg. Ministeren kan – efter forelæggelse for det i § 3 nævnte udvalg – bestemme, at der skal gives særlige tillæg til elektricitet produceret på anlæg, der udnytter bestemte brændsler eller energikilder.

Hvis kraftværksselskabernes salgspris for elektricitet stiger i forhold til det, som blev lagt til grund ved tillægsaftalens indgåelse, kan de pågældende pristillæg reduceres med henblik på at undgå overkompensation. Reglerne om de særlige pristillæg vil blive udmøntet i en bekendtgørelse udstedt i medfør af § 58, stk. 3.

De omhandlede pristillæg vil skulle opkræves hos forbrugerne efter samme principper som dem, der ifølge § 8, stk. 5, gælder for det i § 59, stk. 1, fastsatte pristillæg for VE-electricitet. Dette indebærer, at erhvervsvirksomheder med et forbrug på 100 GWh eller derover fortsat vil være forpligtet til at aftage elektricitet efter § 8, stk. 1, svarende til deres samlede elforbrug uden at skulle betale en forholdsmæssig andel af pristillæg for den del af deres aftageforpligtelse, som modsvarer forbrug over 100 GWh.

Lovforslaget tilvejebringer det lovmæssige grundlag for, at der vil kunne fastsættes bestemmelser om opkrævningen af de nævnte særlige pristillæg, og lovforslaget sikrer desuden, at omkostningerne til disse pristillæg fordeles på elforbrugerne efter de nævnte retningslinier.

2. Administrative konsekvenser m.v.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige administrative, økonomiske, erhvervs-mæssige eller miljø-mæssige konsekvenser.

3. Forholdet til EU-retten

Forslaget giver anledning til visse spørgsmål i relation til EF-Traktatens statsstøttebestemmelser (artiklerne 87 og 88).

Hvad angår forslagens bestemmelser om, at netvirksomhederne i særlige tilfælde kan påtage sig en hæn-

telse for en produktionsvirksomheds låntagning, er der ikke tale om en statsstøtte, idet netvirksomheden alene vil pådrage sig en endelig udgift, såfremt produktionsvirksomheden ikke er i stand til at opfylde sine forpligtelser. Der vil derfor ikke blive overført midler fra netvirksomheden, som produktionsvirksomheden vil kunne benytte til at opnå en konkurrencefordel i forhold til sine konkurrenter.

Med hensyn til de foreslåede bestemmelser om strandede omkostninger på gaskøbskontrakter, er der foretaget anmeldelse i medfør af EU's statsstøttebestemmelser. De regler, der i medfør af § 57, stk. 2, vil blive fastsat om indholdet og omfanget af netvirksomhedernes og de systemansvarlige virksomheders aftageforpligtelse, herunder den tidsmæssige udstrækning af aftageforpligtelsen og afregningsprisen, vil blive fastsat i overensstemmelse med, hvad Kommissionen godkender.

Der er i øvrigt blot tale om en overgangsordning, der sikrer, at allerede iværksatte anlægsarbejder trods elforsyningslovens ikrafttræden kan gennemføres uden væsentlige yderligere finansieringsomkostninger i forhold til, hvad der var forventeligt på det tidspunkt, hvor arbejderne blev iværksat.

De regler om kapitaltilførsel til produktions- og forsyningspligtige virksomheder, som miljø- og energiministeren vil kunne fastsætte efter forslagens § 1, nr. 11, vil udelukkende kunne give mulighed for, at de værdier, der under den hidtidige regulering er skabt i elsektoren, placeres dér, hvor de ud fra en forretningsmæssig vurdering og efter sædvanlige markedsøkonomiske principper bør placeres, når der tages hensyn til de vilkår, som elforsyningsvirksomhederne fremover vil skulle fungere under. Der er desuden blot tale om en overgangsordning.

De regler, som vil blive fastsat, vil derfor ikke give mulighed for en kapitaltilførsel til produktions- og forsyningspligtige virksomheder, der vil være udtryk for en krydssubsidiering af disse virksomheder ved hjælp af midler, som net- og transmissionsvirksomhederne har indtjent som følge af deres monopol på udøvelsen af de bevillingspligtige aktiviteter inden for det berørte forsyningsområde. Reglerne vil derfor heller ikke give mulighed for en kapitaltilførsel, der har karakter af statsstøtte. Den nærmere præcisering heraf vil ske i dialog med Europa-Kommissionen i forbindelse med drøftelserne om de verserende, anmeldte sager vedrørende elementer i elforsyningsloven og strandede omkostninger i elsektoren.

Endelig vil det rejse spørgsmål i relation til statsstøttereglerne, såfremt de særlige afregningsregler,

der fastsættes efter § 58, stk. 3, for miljøvenlig elektricitet fra elværksejede produktionsanlæg mv. indeholder bestemmelser om opkrævningen af særlige pristillæg, hvortil omkostningerne fordeles på forbrugerne efter den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 6. Sådanne særlige regler vil derfor ikke kunne træde i kraft, før en godkendelse fra Europa-Kommissionen foreligger.

4. Høring

Lovforslaget er den 3. december 1999 sendt i høring til følgende: Danske Elværkers Forening, Elsam, Elkraft, Sjællandske Kraftværker, Københavns Belysningsvæsen, Eltra, ELKRAFT System, Elfor, Danske Fjernvarmeværkers Forening, Forening af Danske Kraftvarmeværker, DONG Naturgas A/S, KOMGAS, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Amtsrådsforeningen i Danmark, Dansk Industri, CO Industri, LO, SID, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO) Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Handelskammeret, Dansk Handel og Service, Håndværksrådet, Indukraft, Forbrugerrådet, Landbrugsrådet, Energimiljørådet, Elspårefonden, Danmarks Vindmølle-

forening, Affaldsteknisk Samarbejde, Reno Sam, Vindmølleindustrien, Organisationen for Vedvarende Energi, Dansk Erhvervsgartnerforening, Forening af Rådgivende Ingeniører, Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace Danmark, OOA, Brancheforeningen for biogas c/o danske landboforeninger, WHF, De Danske Landboforeninger, Samvirkende Energi- og Miljøkontorer, Vindkraftudvalget, Solenergiudvalget, Biogasgruppen, Varmepumpefabrikantforeningen, Bølgekraftforeningen, Dansk Solcellegruppe, Statsministeriet, Finansministeriet, Økonomiministeriet, Skatteministeriet, Indenrigsministeriet, Justitsministeriet, Udenrigsministeriet, By- og Boligministeriet, Erhvervsministeriet, Fødevarerministeriet, Forskningsministeriet, Elprisudvalget og Gas- og Varmeprisudvalget, Energiklagenævnet, Miljø- og Energiministeriets Landsplanafdeling, Miljøstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen.

Høringen er ved lovforslagets fremsættelse ikke afsluttet.

Vurdering af konsekvenserne af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	For nogle få kommuner vil forslaget § 1, nr. 2 fjerne en betydelig økonomisk risiko.	Nej
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslagets gennemførelse påregnes at føre til en elpris, som svarer til det, som var forudsat ved elreformaftalens indgåelse den 3. marts 1999. De største elforbrugende virksomheder vil - som i den vedtagne elforsyningslov - blive fritaget for at bidrage til visse udgifter for en del af forbruget.	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslagets forventes ikke at have miljømæssige konsekvenser.	
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.	
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget giver anledning til visse spørgsmål i relation til EF-Traktatens statsstøttebestemmelser. Der er eller vil i nødvendigt omfang blive foretaget anmeldelse i medfør af Traktatens statsstøttebestemmelser.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1***Til nr. 1**

Som beskrevet i de almindelige bemærkninger er det i overensstemmelse med tillægsaftalen til elreformaftalen hensigten at fastsætte regler, hvorefter miljøvenlig elektricitet produceret på elværksejede anlæg eller anlæg opført af disse virksomheder i en 4-årig periode kan få særlige pristillæg.

Af hensyn til erhvervsvirksomhedernes konkurrenceevne vil netvirksomhedernes og de systemansvarlige virksomheders omkostninger til sådanne pristillæg efter den foreslåede bestemmelse blive afregnet på en sådan måde, at elforbrugere med et årligt forbrug på 100 GWh eller derover ikke skal betale en forholdsmæssig andel af omkostningerne til pristillæggene for den del af deres aftageforpligtelse, der modsvarer forbrug over 100 GWh.

Der sker herved en mindre fravigelse fra udgangspunktet om, at alle elforbrugere betaler en forholdsmæssig andel af netvirksomhedernes og de systemansvarlige virksomheders nødvendige omkostninger til opfyldelsen af deres aftageforpligtelser efter § 57, stk. 1.

Til nr. 2

Bestemmelsen er en undtagelsesbestemmelse og skal forstås i overensstemmelse hermed. En netvirksomhed kan således kun stille sikkerhed til fordel for en produktionsvirksomhed, som netvirksomheden helt eller delvis ejer, hvor sikkerhedsstillelsen udelukkende vedrører gældsforpligtelser, som produktionsvirksomheden påtager sig specifikt med henblik på restfinansiering af allerede påbegyndte anlægsarbejder.

Det vil fortsat være udelukket at stille sikkerhed for produktionsvirksomheders låntagning, såfremt låntagningen har sammenhæng med, at yderligere låntagning er nødvendig, fordi der efter den 29. april 1999 er truffet beslutning om væsentlige ændringer i allerede påbegyndte anlægsarbejder. Derimod vil bestemmelsen gøre det muligt at stille sikkerhed for låntagning, der nødvendigvis af udefrakommende fordyrelser af projekter.

Bestemmelsen omfatter kun sikkerhedsstillelse for låntagning, der sker med henblik på restfinansiering af produktionsvirksomhedernes anlægsarbejder. Anlægsarbejder skal forstås i overensstemmelse med sædvanlig sprogbrug og omfatter ikke blot opførelse af helt nye produktionsanlæg, men f.eks. også udvi-

delser af eksisterende produktionsanlæg eller installation af miljøforbedrende anlæg.

Til nr. 3

Bestemmelsen indebærer, at netvirksomhederne og de systemansvarlige virksomheder vil være forpligtet til at aftage elektricitet produceret på grundlag af naturgas købt i medfør af allerede indgåede take-or-pay gaskontrakter til en pris, der mindst svarer til de nødvendige produktionsomkostninger. Netvirksomhederne og de systemansvarlige virksomheder vil kunne indregne udgiften hertil i elprisen, og denne udgift vil skulle dækkes af alle elforbrugere her i landet, jf. elforsyningslovens § 9, stk. 1, nr. 1.

De nærmere rammer for omfanget og indholdet af denne forpligtelse vil blive fastsat af miljø- og energiministeren efter § 57, stk. 2, jf. forslaget § 1, nr. 6.

Til nr. 4 og 5

Der er alene tale om en redaktionel konsekvensændring som følge af lovforslagets nr. 3.

Til nr. 6

I overensstemmelse med hvad der gælder for den såkaldte kraftvarmegaranti som udmøntet i gældende bekendtgørelse nr. 231 af 21. april 1998, er det hensigten - når Kommissionen har taget stilling til den anmeldte ordning - at fastsætte regler, der nærmere specificerer aftageforpligtelsens omfang og tidsmæssige udstrækning. Disse regler vil udelukkende vedrøre de 3 take-or-pay gaskontrakter, der er indgået inden eldirektivets ikrafttræden, og reglerne vil indeholde en specifikation af de berørte elproduktionsanlæg og de omfattede produktionsmængder.

Det må forventes, at Kommissionen kun vil godkende den anmeldte støtteordning i en overgangsperiode. Det må desuden forventes, at Kommissionen vil beslutte, at den støtte, der vil kunne ydes til elproduktionsvirksomhederne med henblik på dækning af de strandede omkostninger, som take-or-pay gaskontrakterne indebærer, skal være degressiv henover denne overgangsperiode. De regler, som ministeren fastsætter, vil skulle overholde Kommissionens beslutning om, i hvilket omfang den anmeldte ordning kan godkendes.

Det vil kun være nødvendigt at fastsætte regler om dækning af produktionsvirksomhedernes nødvendige omkostninger til produktion af elektricitet på grundlag af naturgas købt i medfør af indgåede take-or-pay gaskontrakter, i det omfang produktionsvirksomhederne ikke allerede er sikret dækning for disse omkostninger i medfør af den såkaldte kraftvarmegaran-

ti, jf. ovenfor. De regler, som ministeren fastsætter, vil skulle tage højde herfor.

Til nr. 7

Baggrunden for den foreslåede ændring er, at der bør være udtrykkelig hjemmel til at fastsætte særlige pristillæg, hvortil omkostningerne fordeles på forbrugerne efter bestemmelsen i forslaget § 1, nr. 1.

Til nr. 8

Bestemmelsen indebærer, at der ved de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse kan tages hensyn til udgifter, som de må afholde, fordi de hæfter for andre elforsyningsvirksomheders gældsforpligtelser, der er stiftet inden lovens ikrafttrædelse.

For netvirksomhederne sikrer bestemmelsen tillige, at der ved prisfastsættelsen kan tages hensyn til omkostninger, der opstår, fordi en netvirksomhed i overensstemmelse med lovforslagets § 1, nr. 2, har stillet sikkerhed for en produktionsvirksomhed.

Når Energitilsynet fastlægger indtægtsrammen for hver enkelt net- og transmissionsvirksomhed skal der tages hensyn til de omhandlede udgifter, jf. § 70, stk. 1 og 2.

Til nr. 9 og 10

Efter den nuværende affattelse af elforsyningslovens § 70, stk. 4, og § 71, stk. 2, skal henholdsvis net- og transmissionsvirksomhedernes og de systemansvarlige virksomheders indtægter medgå til dækning af udgifter "ved de bevillingspligtige aktiviteter". Det ville kunne give anledning til tvivl, om de udgifter, der er omfattet af forslaget § 1, nr. 8, kan anses for udgifter ved de bevillingspligtige aktiviteter.

Den foreslåede affattelse af § 70, stk. 4, 1. pkt., og § 71, stk. 1, 1. pkt., vil fjerne en eventuel tvivl herom, idet bestemmelsen vil sikre, at virksomhedernes indtægter kan medgå til dækning af de udgifter, som er omfattet af § 69, stk. 1, og dermed også til dækning af de udgifter, som der i medfør af forslaget § 1, nr. 8 skal tages hensyn til ved prisfastsættelsen.

Til nr. 11

Efter bestemmelsen bemyndiges miljø- og energiministeren til at fastsætte regler, hvorefter net- og transmissionsvirksomhederne ved overgangen til den nye regulering, som elforsyningsloven indebærer, kan overføre aktiver til produktionsvirksomhederne og de forsyningspligtige virksomheder.

De regler, som fastsættes, skal sikre, at beslutningen om tilførsel af aktiver baseres på markedsökonomiske principper. Det skal således sikres, at tilførsel af

aktiver til produktionsvirksomheder og/eller forsyningspligtige virksomheder alene vil kunne finde sted, såfremt en privat virksomhedsejer i en tilsvarende situation ville have foretaget en tilsvarende tilførsel af aktiver for at tilvejebringe det nødvendige kapitalgrundlag for den fremtidige drift.

Reglerne kan give mulighed for tilførsel af aktiver både i den situation, hvor en eksisterende virksomhed skal deles op, og inden opgørelsen af åbningsbalancerne i allerede adskilte virksomheder, der har en fælles ejerkreds.

Muligheden for tilførsel af aktiver vil alene være til stede i forbindelse med overgangen til den nye markedsstruktur, og der vil således ikke kunne foretages løbende driftstilskud.

Tilførslen af aktiver forventes at ske ved, at net- og transmissionsvirksomhederne optager lån og overfører låneprovenuet til de pågældende produktionsvirksomheder eller forsyningspligtige virksomheder.

De regler, som ministeren fastsætter, vil skulle præcisere, hvilke dokumentationskrav, der skal være opfyldt, for at det vil kunne lægges til grund, at en tilførsel af aktiver fra net- og transmissionsvirksomhederne udelukkende har til hensigt at tilvejebringe det nødvendige kapitalgrundlag for den fremtidige drift af produktionsvirksomhederne og de forsyningspligtige virksomheder. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, hvad der må anses for et nødvendigt kapitalgrundlag for henholdsvis produktionsvirksomheder og forsyningspligtige virksomheder. I relation til produktionsvirksomhederne vil det nødvendige kapitalgrundlag blive fastsat i forhold til den i tillægsaftalen af 17. november 1999 nævnte forudsætning om, at produktionsvirksomhederne fusioner til højst to selskaber.

Til nr. 12

Bestemmelsen udvider kontrolbeføjelsen i den nuværende § 102, stk. 2, til også at omfatte regler fastsat i medfør af forslaget § 1, nr. 11.

Til § 2

I overensstemmelse med hvad der gælder for elforsyningsloven, fastsættes tidspunktet for ændringslovens ikrafttræden af ministeren med mulighed for, at dele af loven kan sættes i kraft før andre, herunder med mulighed for, at lovens enkelte bestemmelser kan sættes i kraft helt eller delvis. Dette vurderes at være hensigtsmæssigt bl.a. under hensyn til, at dele af loven ikke kan sættes i kraft, før Europa-Kommissionens godkendelse efter statsstøttereglerne foreligger.

Tillæg til aftale af 3. marts 1999 mellem Regeringen, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti om en lovreform for elsektoren

17. november 1999

Vilkår for kraftværkernes overgang til konkurrence

Som opfølgning på elreformaftalen af 3. marts 1999 skal der fastlægges rammer for opgørelsen af kraftværksselskabernes åbningsbalancer jf. den nye ellovs § 101, og der skal tages stilling til de økonomiske forpligtelser, som kraftværkerne under de kommende markedsvilkår skal bære.

Med denne tillægsaftale fastlægges de samlede rammer for kraftværkernes vilkår ved overgang fra "hvile-i-sig-selv" regulering til markedsvilkår.

Der er enighed om, at vilkårene for kraftværksselskabernes overgang til konkurrence skal udformes med henblik på

- at sikre lavest mulige elpriser gennem et velfungerende, konkurrencebetonet elmarked, herunder at man undgår at kraftvarmegaranti mv. reelt sætter markedet ud af kraft,
- at sikre gennemførelsen af strukturrationaliseringer mv. som styrker den danske kraftværkssektor mest muligt i konkurrencen på det åbne elmarked,
- at sikre at elforsyningssikkerhed og forsyningspligt med varme til de centrale kraftvarmebyer kan opretholdes som hidtil,
- at sikre driften af miljøvenlige produktionsanlæg og rammer for opfyldelsen af den pålagte udbygning med vindkraft og biomasse.

Parterne er enige om, at kraftværkerne på baggrund af de beregninger over værkernes økonomiske situation, som er beskrevet i notatet af 22. september 1999, ikke vil være i stand til at bære strandede omkostninger og omkostninger forbundet med opfyldelsen af miljøforpligtelserne uden, at indtjeningsevnen og selskabernes kapitalgrundlag styrkes.

På den baggrund vil ikraftsættelsen af elforsyningsloven ske på følgende grundlag:

Kraftværkerne kompenseres for merudgifter ved miljøvenlig elproduktion og gaskøbsaftaler ved at

- kraftværksselskabernes eksisterende VE-anlæg tildeles VE-beviser for deres elproduktion,
- kraftværkernes eksisterende VE-anlæg og naturgasfyrede decentrale kraftvarmeværker vil i en 4-årig overgangsperiode tillige få et reguleret tillæg til salgsprisen,
- kraftværksselskaberne vil få dækket strandede omkostninger ved gaskøbsforpligtelser.

Disse ordninger skal holdes inden for en samlet ramme på 700 mio. kr. årligt. Hvis kraftværksselskabernes salgspris stiger i forhold til det i beregningsgrundlaget forudsatte, reduceres de regulerede pristillæg ned med henblik på at undgå overkompensation. Ordningerne gennemføres på en sådan måde, at der ikke sker indskrænkninger i den mængde el, som forbrugerne får mulighed for at handle på markedet. Det nuværende loft for elintensive virksomheders betaling af pristillæg vil også gælde for pristillægge til ovennævnte anlæg.

Kraftværksselskaberne vil endvidere få mulighed for at styrke kapitalgrundlaget ved at

- kraftværksselskaberne får lov at beholde ikke-anvendte henlæggelser,
- kraftværksselskaberne i forbindelse med opskrivning af værdierne i åbningsbalancerne for transmissionsnet mv. ved overgangen fra "hvile-i-sig-selv"-prisreguleringen til den nye prisregulering kan få tilført kapital,
- kraftværkerne får en betaling for ydelser, som systemansvaret skal have sikkerhed for bliver leveret i forbindelse med, at de systemansvarlige selskaber overtager ansvaret

for forsyningssikkerheden fra kraftværks-selskaberne.

Kraftværksselskaberne vil med dette styrkede kapitalgrundlag selv kunne afholde øvrige strandede omkostninger til skrotninger, pensioner, mv. De systemansvarlige selskaber samt transmissionsnetvirksomhederne finansierer denne kapitaltilførsel ved låneoptagelse under overholdelse af forsvarlige regnskabsprincipper inden for rammerne af den nye prisregulering. Kraftværksselskaberne vil endvidere kunne opfylde varmforsyningsforpligtelserne uden, at der bliver behov for at udløse kraftvarmegarantien for de kulfyrede, centrale kraftvarmeværker.

For visse centrale kraftvarmeværker, hvor kraftvarmefordelen endnu tilfalder varmesiden fuldt ud, som f.eks. kraftvarme fra Amagerværk blok 3 og Avedøreværkerne, indføres en overgangsordning, jf. Skatteministeriets skitse til en omlægning af kraftvarmeafgiftsreglerne fra året 1999.

Disse ordninger etableres i forbindelse med overgangen til markedsvilkår under forudsætning af, at selskaberne gennemfører en maksimal indsats for strukturrationaliseringer, herunder ved fusioner så de nuværende 8 produktions-selskaber og 2 kraftværkssammenslutninger reduceres i antal til højst to fusionerede selskaber.

Der skal forhandles særlige vilkår for gennemførelsen af restforpligtelserne under biomasseaftalen og udbygningen med havmøller. Parterne er enige om, at investeringerne skal gennemføres på en måde, så de ikke belaster kraftværks-selskabernes konkurrenceevne. Miljø- og energiministeren vil snarest indkalde parterne bag biomasseaftalen til disse drøftelser.

Der skal som led i gennemførelsen af aftalen i samarbejde med de systemansvarlige virksom-

heder fastsættes en tidsplan for udjævning af omkostninger til prioriteret produktion og andre systemudgifter.

Med henblik på at undgå meromkostninger for elforbrugerne er der enighed om, at fastsættelsen af åbningsbalancerne for distributionsnetvirksomhederne og iværksættelsen af den nye incitamentregulering af disse selskaber skal sikre størst mulig reduktion i forbrugernes udgifter til eldistribution. Der sigtes mod, at forbrugernes udgifter - ved gennemførelse af effektiviseringer, omlægning af kapitalforhold mv. i netselskaberne - reduceres med ca. 1 øre/kWh ud over de omkostningsreduktioner, der hidtil har været forventet, samtidig med at fordelene ved markedsåbningen fastholdes.

Der er endvidere enighed om, at distributions-selskabernes hæftelse for eksisterende gældsforpligtelser i produktionsvirksomhed kan videreføres inden for rammerne af den nye regulering af netvirksomhed. I forbindelse med afslutningen af "hvile-i-sig-selv"-regnskabet for distributions-selskaberne skal størrelsen af netvirksomhedernes garantier for gæld til finansiering af historiske forpligtelser derfor også opgøres. Herved påføres kommuner og andre ejere af elproduktionsvirksomhed ikke nogen øget risiko for tab på eksisterende gældsforpligtelser som følge af liberaliseringen af elproduktionsvirksomheden.

Ovennævnte gennemføres dels i forbindelse med udstedelse af bekendtgørelser under den vedtagne lov dels ved visse ændringer i den vedtagne lov inden ikraftsættelse.

Aftaleparterne vil årligt følge prisudviklingen og vurdere, om der er behov for at revidere aftalen ikke mindst under hensyn til at undgå overkompensation af kraftværksselskaberne.

Til lovforslag nr. L 139. Skriftlig fremsættelse (7. december 1999)

Miljø- og energiministeren (Svend Auken) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning (Kraftværkernes økonomiske forhold)
(Lovforslag nr. L 139).

Et flertal af Folketingets partier indgik den 17. november 1999 en tillægsaftale til elreformaftalen af 3. marts 1999. Aftalen, som er optrykt som bilag 1 i vedlagte lovforslag, fastlægger rammerne for kraftværkselskabernes vilkår ved overgang til konkurrence og tager dermed stilling til hvilke økonomiske forpligtelser, som kraftværkerne skal bære under de kommende markedsvilkår. I aftalen indgår som forudsætning, at kraftværkerne gennemfører en maksimal indsats for strukturrationaliseringer, som bl.a er forudsat at skulle ske gennem en fusion af de nuværende 8 kraftværker til højst to fusionerede selskaber.

Formålet med lovforslaget er navnlig at skabe mulighed for, at kraftværkernes overgang til konkurrence kan ske på en måde, der sikrer lavest mulige elpriser gennem et velfungerende, konkurrencebetonet elmarked, og at modvirke behovet for anvendelse af lovens kraftvarmegaranti, hvilket reelt ville sætte størstedelen af elmarkedet ud af kraft. Lovforslaget tilstræber i sammenhæng med de forudsatte rationaliseringer i produktionssektoren at sikre dette.

Med lovforslaget får miljø- og energiministeren mulighed for at fastsætte regler om, at net- og transmissionsvirksomheder i åbningsbalancesituationen under iagttagelse af markedsøko-

nomiske principper kan overføre aktiver til elproduktionsvirksomheder og forsyningspligtige virksomheder med henblik på at sikre tilstrækkeligt kapitalgrundlag for den fremtidige drift. Bestemmelsen muliggør en fleksibilitet med hensyn til, at der kan overføres kapital, som kan være nødvendig for at distributionselskaber uden fri egenkapital (typisk kommunale selskaber) kan agere på markedet som nye forsyningspligtselskaber.

Endvidere foreslås at netselskaber kan stille sikkerhed for restfinansiering af allerede igangsatte anlægsaktiviteter indenfor elproduktionssektoren.

Endeligt gives der med forslaget mulighed for, at netselskaberne kan indregne eventuelle tab på eksisterende gældsforpligtelser i netselskabets tariffer.

Om lovforslagets erhvervsmæssige konsekvenser kan oplyses, at forslaget gennemføres påregnes at føre til en elpris, som svarer til det, som var forudsat ved reformaftalens indgåelse den 3. marts 1999. Forslaget vil give elproduktionsvirksomhederne forbedrede forhold.

Lovforslaget har ikke væsentlige administrative, økonomiske eller miljømæssige konsekvenser.

Lovforslaget fremsættes nu med henblik på at ændringerne kan træde i kraft i slutningen af december 1999, dvs. samtidigt med den nye elforsyningslov.

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.